

Krvavý Sevastopol

Helmuth Nowak

Helmuth Nowak

**MILITARY
MILITARY**

**Krvavý
Sevastopol**

K. 2010

Krvavý Sevastopol

Přeložil: **JIRÍ NOVOTNÝ**

Helmuth Nowak: Krvavý Sevastopol
Vydání první
Copyright © 2009 Helmuth Nowak
All rights reserved

Vydalo nakladatelství Baronet a.s., Izraelská 6, Praha 10, www.baronet.cz
v roce 2010 jako svou 1580. publikaci
Český překlad © 2010 Jiří Novotný
Přebal a vazba © 2010 Ricardo a Baronet
Ilustrace na přebalu © 2010 Karel Řepka
Sazba a grafická úprava Ricardo, Sázavská 19, Praha 2
Tisk a vazba: **FINIDR**, s. r. o., Český Těšín

Veškerá práva vyhrazena.
Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována
či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení.

Název a logo BARONET® jsou ochranné známky zapsané
Úřadem průmyslového vlastnictví pod čísly zápisu 216133 a 216134.

ISBN 978-80-7384-3 6-6

BARONET
Praha 2010

Helmuth Nowak

**Krvavý
Sevastopol**

KAPITOLA 1

Září roku 1943 se překulilo do babího léta. Brzy ráno se Kerčským průlivem protahovaly chuchvalce husté mlhy, mířící podle větru na sever do Azovského nebo na jih do Černého moře. Tříšť drobných kapiček omývala obličej a ruce hlídek, ale dokázala se prodrat i do rukávů a za límce špinavých a páchnoucích uniform. Když se na obličej srazila do větších kapek a začala stékat dolů, vojáci vztekle sakrovali a neopatrně tak prozrazovali svou polohu. I ta nejmenší kapička totiž obsahovala mořskou sůl, pálicí v očích jako kyselina.

Rána byla nejnebezpečnější. Za průlivem, místy užším než čtyři kilometry, čekali na svou příležitost Rusové, desetitisícová uskupení rudoarmějců třesoucích se na příležitost zakroutit Němcům krky. Časy snadných vítězství wehrmachtu byly už dávno ty tam.

* * *

V jednačtyřicátém roce se Rusové hnali do bezhlavých útoků, ti šťastnější vybavení zastaralými puškami s dlouhými bodáky a pěti náboji na zbraň, ti méně šťastní jen s násadami k lopatám. Někteří běželi jen tak s prázdnýma rukama, měli si vzít zbraně po padlých nebo raněných, zatímco všem za zády cíhali dobře živení, dobře oblečení a vyzbrojení příslušníci vojsk NKVD s příkazem zastřelit každého, kdo by chtěl ve strachu z německé přehradné palby ustoupit. Vzbuzo-

vali v Rusech takovou hrůzu, že se raději – pokud se jim přes hustou kulometnou palbu podařilo doběhnout až k německým liniím – hromadně vzdávali. Mnohé jednotky pak často mívaly víc zajatců než vlastních vojáků, což způsobovalo nepředstavitelné problémy se zásobováním, transportem a střežením.

O rok později wehrmacht dosud vítězil, musel však pro úspěch vyvinout daleko větší úsilí. Rusové se bránili mnohem houževnatěji, byli lépe vybavení, a především vyzbrojení. Zbrojovky a muniční továrny, odsunuté za Ural, zahájily masovou výrobu mnohem dřív, než by kdo považoval za možné. Nikdo se nezdržoval kopáním základů, továrny vznikaly rovnou na promrzlé holé zemi. Neměly nouzi o pracovní síly – v nebezpečných provozech si neustále zahrávaly se životy statisíce vězňů, ale i svobodných občanů byl dostatek, bok po boku tu vedle sebe pracovaly ženy, třináctiletí výrostci i sedmdesátiletí pamětníci předrevolučních časů. Jejich zapojení do válečné výroby bylo podle státní propagandy dobrovolné, avšak kdo nepracoval, nedostával potravinové přídělky. Pracovní týden byl sedmidenní a směna trvala dvanáct i šestnáct hodin, i při velmi nízké produktivitě práce se tak dařilo zásobovat Rudou armádu vším, co potřebovala k přežití.

Důležitý příspěvek ruskému válečnému úsilí představovala spojenecká pomoc, dopravovaná loděmi severní cestou přes nezamrzající přístav Murmansk a jižní trasou přes Perský záliv a Írán. Lodě přivážely zbraně a munici, ale také potraviny, trvanlivé látky a pevné boty, zkrátka vše, co potřebuje stát, jehož vlastní výroba se zaměřuje výlučně na potřeby armády. Tak se Rusům podařilo přežít i rok 1942, na jehož konci jejich vojska obklíčila a zničila šestou německou armádu u Stalingradu a vyhnala další skupinu armád z Kavkazu, která neměla dost sil, aby splnila rozkaz říšského kancléře a Vůdce německého národa Adolfa Hitlera:

dobýt vydatné naftové zdroje v oblasti Baku, bez nichž by Rusové nemohli vést další válku.

Všechno, co se odehrávalo v této podivné válce, připomínalo festival zmarněných příležitostí. Pouhé tři horské divize bez těžkých zbraní, vyslané k dobytí Murmansku, stačily silnou ruskou posádku jen znepokojovat, přístav neovládly a provoz na dvoukolejné železnici se jim podařilo nanejvýš na několik dní přerušit; bez ohledu na řádění ponorek v Baltském moři tak přísun válečné pomoci z USA, Británie a Kanady neustále sílil a tyto dodávky stačily vynahradit průmyslovou produkci, ztracenou okupací nejvýznamnějších ruských průmyslových center.

Skupina armád Sever byla jen několik týdnů po začátku války na nejlepší cestě k dobytí Leningradu, Vůdce však její postup zastavil, protože se obával vpustit obrněná vozidla do ulic města, kde by mohla být snadno zničena, a nařídil pokořit svaté město bolševické revoluce těsným obklíčením. Silné armádní uskupení, které mohlo být po ovládnutí Leningradu úspěšně nasazeno jinde, bylo nuceno přešlapovat na místě, a než se Vůdce přece jen rozhodl útok obnovit, ruská obrana zesílila natolik, že dobytí města už nepřicházelo v úvahu. A co víc, skupina Sever pak musela zůstat na místě, aby chránila bok vojsk útočících na Moskvu.

Skupina armád Střed se valila na ruské hlavní město jako ocelová lavina, od června do začátku srpna 1941 zničila osm z devíti nasazených sovětských armád a tu poslední vysílila natolik, že už nemohla být považována za vážného protivníka. Německý generální štáb řešil poslední, v podstatě už jen podružnou otázku – bude-li Moskva dobytá na konci, nebo už v polovině srpna, aby mohl řádně naplánovat zásobování vojsk v poli.

Hlavní ruské město zachránil v poslední chvíli opět Vůdce: když byla ofenziva v nejlepším, odklonil nezadržitelně postupující tanková čela na jih, kde se rýso-

vala možnost obsadit průmyslový Donbas dřív, než ho ustupující Rusové stačí úplně zničit. Jeho armády tak sice v prostoru Kyjeva dosáhly nikdy v historii nevídaného vítězství – do zajetí padlo bezmála 670 000 ruských vojáků –, avšak šance na rychlé dobytí Moskvy tím byla zmařena. Tankové divize mohly obnovit ofenzivu teprve v říjnu, kdy jim v rychlém postupu zabránily hluboce rozbahněné cesty, důkladně vybudovaná obranná pásma a posily, přepravené dokonce až ze Sibíře a Dálného východu. Když pak na počátku prosince udeřily až čtyřicetistupňové mrazy, bylo už na nápravu příliš pozdě.

Dobytí Moskvy přitom nemělo jen politický význam, tady se nacházel hlavní ruský železniční uzel, jehož ovládnutí by paralyzovalo dopravu celé země, tady se ve velkém vyráběly tanky T-34, jejichž hromadné nasazení vyrovnalo a časem zcela zlikvidovalo dosavadní převahu německých obrněných sil, jestliže už pomíneme výrobu kvalitních děl, v té době jediné zbraně, schopné při dobrém velení přerušit nebo alespoň maximálně ztížit vítězný postup wehrmachtu.

Dvoutměsíční odklad hlavního náporu zastavil také přebudování železniční sítě ze západu na východ na evropský rozchod kolejí, vojska v poli tak nemohla být zásobována, jak generální štáb naplánoval, a němečtí vojáci se museli obejít bez zimní výstroje, bez pohonných hmot a mazadel, schopných vzdorovat silným mrazům. Poprvé od roku 1939 musel wehrmacht ustupovat a jeho ztráty, především v důsledku mrazů, rychle narůstaly. Obdivovaný Vůdce německého národa se tak rozhodujícím způsobem zasloužil o první, zatím sice jen dílčí, ale přece jen německou porážku.

Jaro 1942 přineslo wehrmachtu novou naději. Na rychlé dobytí Leningradu a Moskvy už sice nebylo ani pomyšlení, velice reálné naděje se však objevily na jihu Ruska, kde Němcům stály v cestě jen silně prořídlé

sbory Stalinova chráněnce, zcela neschopného kníratého maršála Buďonného. Skupina armád Jih se měla podle generálního štábu vydat ke Stalingradu, rychle dobýt prestižní cíl a přerušit dopravu po Volze, po železniční síti druhé nejvýznamnější dopravní tepně Ruska. Po pravém břehu řeky pak měla vyrazit na Kavkaz a obsadit ropná pole, pokrývající svými výrobky téměř veškeré potřeby Rudé armády, a zvýšit mobilitu německých vojsk, odkázaných převážně na pohonné hmoty, vyprodukované v rumunské Ploješti.

Znovu zasáhl Vůdce, odmítající plýtvat obrovskou válečnou silou na „zbytky v hrůze prchající rudé chátory“, a rozdělil uskupení na dvě. Jedno mělo snadno pokořit Stalingrad, druhé prorazit Kavkazem a na tureckých hranicích se spojit s Rommelovou africkou armádou, podporující jeho útok od jihu. Bohužel Hitlerovo váhání a přeskupení vojsk, které si vyžádalo několik týdnů, umožnilo ruským silám spořádaný ústup, při němž si stačily odvézt veškerou bojovou techniku a nahromaděné zásoby, doplnit oslabené sbory čerstvými zálohami a vybudovat pevné obranné linie, schopné vzdorovat ofenzivě až do nástupu další kruté zimy.

* * *

„Ruské tažení je kaput,“ říkali důstojníci, když vítězný postup zastavily silné podzimní deště, měnící nezpevněné ruské cesty v moře hlubokého bahna, a hned nato drsné mrazy, na něž byla ruská armáda daleko lépe připravená než její protivník. Tou dobou už bylo také jasné, že Rommelova vojska, poražená u El Alameinu, útok na Kavkaz v žádném případě nepodpoří, zvláště když se v zádech Afrikakorpsu, v Maroku a Alžírsku, vylodila silná armáda Spojenců.

Až na malé kapsy odporu se podařilo dobýt jen část Stalingradu, rozkládající se na pravém břehu Volhy, za

řekou se však mohla v klidu formovat vojska, připravující se k drtivému protiútoku. Když pak k němu 19. listopadu skutečně došlo, tři ruské fronty se vrhly na rumunské spojence, kryjící boky 6. německé armády, zahnal je na útek a sevřely Němce neprodyšným obklíčením. Narychlo sestavená záchranná výprava maršála Mansteina se sice probojovala až na padesát kilometrů k městu, protože však Vůdce striktně zakázal, aby jí obklíčená armáda vyrazila vstříc a ustoupila, po spotřebování munice a zásob se její zbytky musely vzdát.

Narůstající odpor ruských obránců, mráz a nekonečné závěje sněhu zastavily také operaci proti Kavkazu, přes Vůdcův obvyklý rozkaz bojovat do posledního muže musela vojska ustoupit a jen nebezpečí, že se 6. armádě podaří uniknout ze stalingradského kotle, znemožnilo jejich obklíčení vítěznými sbory z Povolží. Hlavní část kavkazského uskupení, 17. armáda, se stáhla na Kubáň, odkud měla na jaře vyrazit do nového útoku, protože však vrchní stan poslal většinu tanků skupiny armád k Donu a Rusové do prostoru přiváděli další a další posily a vylodovali těžké zbraně, nebylo ani teoreticky možné, že se jí úkol podaří splnit.

„Celý to slavný ruský tažení je v prdeli,“ konstatovali prostí vojáci.

* * *

Po zničení dvou rumunských, jedné maďarské a jedné italské armády se do fronty v oblasti Kursku zařezával „balkon“ o rozměrech asi 150 krát 150 kilometrů, v němž nabíraly dech dvě ruské skupiny armád. Německý Vůdce vydal příkaz k jejich nemilosrdné likvidaci, neboť právě tyto elitní ruské jednotky měly na kontě obklíčení 6. armády u Stalingradu a rozbití většiny spojeneckých sborů. Nejohratnější německý mar-

šál Manstein (mimo jiné autor plánu na porážku Francie nečekaným průchodem Ardenami) na něj naléhal, aby se s operací začalo okamžitě, než ruské velení stačí armádám přisunout zásoby a doplnit ztracenou techniku, ale říšský kancléř se jeho zbytečné opatrnosti jenom vysmál.

„Není kam spěchat,“ ujistil ho povýšeně jako vždy, když bylo třeba poučit maršály a generály o zásadních vojenských otázkách. „Rusové si budou ještě dlouho lízat rány, které utrpěli, zoufale hledat doplnění po padlých, nahrazovat zničená a opravovat poškozená bojová vozidla. A při ubohých výkonech jejich zásobování...“

Naproti tomu nám tu sama nebesa nabízejí příležitost zničit jejich kádrové síly. Jakmile shromáždíme dostatek obrněné techniky, což by nemělo trvat dlouho, protože potřebné rozkazy jsem už vydal, vyrazíme kupředu a zastavíme se až v té prokleté Moskvě.“

Nic na světě nemohlo otrást Hitlerovým přesvědčením, že si ho nebesa vybrala ke splnění zvláštního historického úkolu – po prvních úspěších byl ještě jakž takž ochotný přistoupit na rovné partnerství s nimi, ale ještě později dospěl k názoru, že by ho měla bez odmlouvání poslouchat stejně jako jeho armády. Jestliže jeho pouhá vůle nestačila a díky neschopnosti a neposlušnosti generálů utrpělo Německo nějaký nezdár, dovedl dát svou nespokojenost okamžitě najevo: generály nahradil poddajnějšími nebo se velení ujímal na dálku sám, a nebesa potrestal zajetím rukojmích – protože se svatí před jeho spravedlivým hněvem ustrašeně schovávali někde v oblacích, přikázal zatýkat faráře a pastory a pro výstrahu je poslal do koncentračních táborů.

Teď se rozhodl oplatit troufalé ruské obklíčení ještě daleko masivnějším obklíčením, německá vojska měla zaútočit na obě úpatí vysunutého oblouku a rozdrtit překvapené Rusy na krvavou kaši. Ne pouze porazit, rozdr-

tít ohromnou spoustou obrněnců, které přikázal v nejkratší možné lhůtě vyrobit. Už ne dosud používané lehké a střední typy, ty měly nahradit výkonné, důkladně pancéřované a silněji vyzbrojené tigry a pantery, samohybná a útočná děla a stíhače tanků. Jeho geniální plán měl jen jediný nedostatek – přetížené zbrojovky je nestačily vyrobit do týdne, jak si možná představoval.

Přípravy na ofenzivu se protáhly od března do začátku července; díky velkomyslně darovanému času stačili Rusové v prostoru vybudovat řadu silných obranných linií vybavených spoustou děl, převýšit útočníky dvojnásobkem mužů, tanků i letadel. Operace *Citadela* se proto od začátku vyvíjela špatně, u vesnice Prochorovky přinutily obrovské počty ruských T-34 po krvavé srážce tankový sbor SS k ústupu. Nad tvrzením maršála Mansteina, že stále ještě existuje slušná šance v ofenzivě zvítězit, Vůdce jen pohrdavě mávl rukou – nějaký obyčejný maršál přece nemohl svému válečnému řemeslu rozumět líp než „největší válečník všech dob“, jak říšského kancléře podlézavě označoval německý tisk. Nařídil operaci zastavit a predisponovat tankové divize SS na jih Evropy, kde se angloamerická vojska právě vylodila na Sicílii.

U Stalingradu všechno začalo, a protože město bylo spojeno se Stalinovým jménem, ruská a po ní světová propaganda označila porážku 6. armády za zásadní přelom v celé válce. To ale nebyla tak docela pravda. Teprve bitva u Kursku, v níž obě strany přišly o většinu nasazených tankových sil, rozhodla o německé porážce. Pro Rusy nepředstavovalo žádný světoborný problém ztracené stroje nahradit, výroba technicky náročnějších německých trvala mnohem déle a kromě toho teď bylo nutné odesílat je na východní i západní frontu. Nad německou Říší se začala stahovat černá mračna...

Po vítězství u Kursku se rudá vojska hnala dravě na západ, bylo sice možné jejich postup tu a tam zpomalit, úplně jej zastavit však už nebylo v německých silách. 17. armáda zůstala uvězněná na Kubáni, zatímco nově vytvořenou skupinu armád Jih zatlačovali Rusové blíž a blíž k Dněpru. Ten se měl stát nepřekročitelným valem, za nímž německá armáda v krajním případě přezimuje, aby se na jaře 1944 mohla s novou silou vrhnout na východ a dovést válku ke konečnému vítězství – tak si to alespoň naplánoval Vůdce.

Angloamerická invaze v Itálii, obsazení dosud neokupované části Francie a další hrozící vylodění Spojenců na zatím neznámém místě Evropy sice neustále nutilo štáby odesílat nové a nové posily a zbraně na západ, říšský kancléř však zastával skálopevné přesvědčení, že jeho vojska v Rusku jsou natolik silná a bojové vlastnosti německého vojáka natolik nadřazené každému soupeři, který by se mu opovážil postavit, že i přes těžké porážky ještě dokážou zvítězit. Bylo jen třeba vyměnit nespolehlivé velitele, kteří se neustále domáhali volnosti rozhodování, místo aby poslouchali rozkazy, a upevnit otřesenou morálku wehrmachtu – každý voják se měl stát zapáleným nositelem myšlenek národního socialismu a Nového pořádku v Evropě a na celém světě. Pak se bude rvát za svého Vůdce třeba i holýma rukama a zuby jako stateční Sparťané u Thermopyl a nebude neustále skuhrat jako polní maršálové, požadující posily, děla, tanky a letadla, neboť bitvy odjakživa nevyhrávají zbraně, ale muži.

Postavení na Kubáni se mělo stát pevným odrazovým můstkem k tentokrát vítěznému skoku přes Kavkaz; co se loni nepodařilo sedmisettisícovému uskupení se dvěma tankovými armádami, měla ve vhodné chvíli zvládnout sama čtvrtmilionová 17. armáda i bez tanků, odeslaných do velkého oblouku Donu. Německý Vůdce byl pevně přesvědčen o úspěchu – ruská vojska byla pl-

ně vytížená boji na jižní Ukrajině a po těžkých ztrátách, utrpěných v kurské ofenzivě, přece nemohla mít dost sil, aby ještě čelila útoku na nějakém vedlejší směru. Měl jen jedinou starost: jak si v nadcházejícím střetnutí povedou rumunské jednotky, tvořící téměř polovinu nasazených sil.

KAPITOLA 2

V září 1943 došlo i na Kubáni k pohromě. Na 17. armádu se vrhly svazky čtyř pozemních a jedné letecké armády spolu s Černomořským loďstvem, rychle dobyly přístav Novorossijsk a přinutily německé a rumunské sbory stáhnout se na Krym. Třebaže Vůdce vydal obvyklý rozkaz: „Neustupovat ani o krok, hájit pozice do posledního muže!“, promyšlené odpoutání od nepřítele po předem připravených liniích přineslo plný úspěch. Během necelého měsíce se vojska přeplavila, aniž by utrpěla výraznější ztráty, podařilo se jim dokonce odvézt většinu těžkých zbraní, tažných koní a dobrovolných pomocníků z řad místního obyvatelstva, kteří se měli proč obávat pomsty ruských komisařů.

Ale stejně jako německý Vůdce, i sovětský *vožd* Josif Stalin měl vlastní představy, jak i přes neustálé vměšování nedostatečně kompetentních generálů a maršálů rychle vyhrát celou válku. Oba sice věřili, že zbraně mohou být v tomto střetnutí docela užitečné, mnohem víc však sázeli na uvědomělé vlastenectví, vysokou morálku, která dokáže překonat všechny těžkosti, aby se nakonec zaskvěla v historii země jako nejkrásnější korunní diamant. Hitler vyrukoval s myšlenkou nordického nadlidství, jež musí zničit méněcenné rasy dřív, než opanují celý svět, a „otec světového proletariátu“ s budoucím rájem na zemi, který nastane, jakmile se podaří vyhladit všechny nepřátele jeho učení, odpadlíky a zrádce.

Situace byla momentálně výhodnější pro sovětského vůdce, který mohl ze svého ideového arzenálu vytáhnout velmi silný trumf: blížilo se dvacáté šesté výročí bolševické revoluce, tradičně inspirující ke zvýšeným výkonům ve všech oblastech. Tentokrát nemuseli ruští politrucci dlouho přemýšlet, jaké úkoly by měli svým podřízeným zadat, nabízely se samy.

Na jihu Ukrajiny se rýsoval jasný a s trochou úsilí navíc také dosažitelný cíl: dobytí Kyjeva.

Ale ani ostatní armády nechtěly zůstat pozadu – hlavní politické oddělení Severokavkazského frontu vyhlásilo závazek, že na počest slavného výročí zřídí na východním pobřeží Krymu silné předmostí, odkud zahájí drtivou ofenzivu proti německé 17. armádě.

Na Kerčském poloostrově ještě ani nestačil dozrát beton v nově zbudovaných opevněních, když se ruské jednotky pokusily o překvapivé vylodění. Pro krátkou přípravu se jim však nepodařilo shromáždit obvyklou několikanásobnou přesilu, která jim umožňovala vítězit, a výsadek musel být po těžkých ztrátách evakuován.

* * *

Podšikovatel Erich Breitner, dvacetiletý příslušník wehrmachtu se stužkou Železného kříže II. třídy protaženou knoflíkovou dírkou blůzy (měl i další vyznamenání, ta se však v poli nenosila), kontroloval za rozbřesku hlídky. Musel jít po sluchu a po čichu, mlha se mu zdála ještě mnohem hustší než obvykle. Snažil se naslouchat, nepřichází-li od moře podezřelý zvuk motorů nebo vesel, ale současně se také musel neustále pozorně dívat pod nohy, jestli nesešel z úzké pěšiny, vyšlapané v trávě.

Jen o několik metrů dál po obou stranách ležely na pobřeží zahrabány stovky min, často zapojené do sérií, často uložené obzvlášť ďábelským způsobem – pod po-

loženou minou, kterou by ruští ženisté dokázali odhalit a zneškodnit, ležela ještě jedna, explodující ve chvíli, kdy si nějaký Ivan setřel pot z čela a ulehčeně vydechl: „Tak to bysme měli...“ Byly tu miny uložené ve skleněných válcích, neodhalitelné minohledačkami, s neodstranitelnými rozněcovači, i obyčejné ruční granáty, od jejichž pojistek se táhly skoro neviditelné nástražné dráty, o něž stačilo jen lehce zavadit a přivést je k výbuchu.

Avšak nástrahy, kterých se vojáci obávali nejvíc, nepředstavovaly klasické prostředky, které je mohly v jediném záblesku roztrhat na deset tisíc kousků, největší děs v nich vzbuzovaly „kastrovače“, menší nálože, které se už při nepatrné iniciaci vymrštily z lůžka, explodovaly zhruba ve výši lidského pasu a rozsávaly kolem sebe množství ocelových kuliček. Dokázaly zabíjet, zejména pokud zasáhly břicho, vojáci však měli hrůzu z jiného druhu zranění. „Kdyby mě to mělo připravit o vercajk,“ říkali, „ať už mě to radši rovnou zabije. Bez ruky, bez nohy se dá ještě nějak žít, ale bez koulí ne.“

Erich se usmál, když mu hlavou bleskla vzpomínka. S nápadem na vytváření těchto „dáblových zahrádek“ mohl přijít prakticky kdokoli, kdo měl co do činění s trhavinami, mezi vojáky se však tvrdošíjně udržovala pověst, přisuzující jejich autorství obdivovanému maršálu Rommelovi. „Kdyby tady na východě velel *on*,“ říkali, „byli bysme dneska už daleko za Uralem.“

Legenda o maršálových kvalitách nijak neutrpěla ani jeho nezdarem v Africe, neschopností podpořit ofenzivu proti Kavkazu z jihu. „Ostatní vojenský hlavouni na něj žárlili,“ říkalo se, „proto mu jaktěživo nedali, co by potřeboval. Víc tanků, víc děl, víc letadel. Pak by mohl prolítnout anglickejma liniema jak hovno nohavicí, stříhnout si to kolem Turecka a byl by v Baku. Ruský téčka a eroplány by se bez benzínu zastavily, to je jednou jistá věc. No a ten zbytek Ivanů, ten už bysme utloukli třeba násadama ke košťatům. Tak dob-

rý vojáci to zas nejsou, aby mohli dělat ramena na wehrmacht.“

Třeba na něj žálí sám Vůdce, napadlo Ericha. Něco takového přece musí být k vzteku – když se von Mansteinovi na začátku roku podařilo znovu obsadit Charkov, všude se neslo jen: „Ten šikovnej parchant Manstein to zaválel jako druhej Rommel.“ To by muselo naštvat i svatého, řekl si.

* * *

V mlze před ním se mihl rudý bod, obloučkem nahoru, obloučkem zase dolů. Erich ucítil cigaretový kouř. Naše hlídka, pomyslel si. Ivan by kouřil tu jejich smradlavou machorku. Ale stejně mu budu muset zvednout mandle. Co má co kouřit ve stráži?

Na chvíličku ho napadlo, že by mohl na vojáka zost-
ra houknout, ale rychle si to rozmyslel. Podobná překvapení nemusela dopadnout vždycky dobře, stráž mohla začít střílet bez výstrahy. Zkušený mazák reflexivně, nováček vyplašeně, jenže náhoda je škodolibá potvora, trefit by mohli oba.

Erich se trochu přikrčil a sykl, odpovědělo mu klapnutí závěru pušky. Rudý bod cigarety odlétl obloukem stranou a dopadl na zem.

„Kdo je to?“

„A kdo se ptá? Heslo!“ dožadoval se strážný tvrdě. Erich potlačil chuť nadávat, stráž byla koneckonců v právu. Na svém stanovišti mohla přikazovat i polním maršálům a ti se bez reptání podřizovali.

„Tady je Breitner a heslo je Dortmund,“ řekl.

„Dobře. Můžeš pokračovat.“

„Ještě jsem se nedozvěděl, kdo je tam?“

„A záleží snad na tom?“

„Mně ano, jinak bych se snad neptal.“

„No... dobře. Tady Thielle. Děje se něco?“

Nováček Thielle dorazil k četě teprve s doplňky těsně před novorossijskou operací, protože však u Hitlerjugend prošel určitou předvojenskou přípravou a stal se velitelem stopadesátičlenného oddílu, pokládal se za zkušeného mazáka, který toho pochytil až dost, aby se plně vyrovnal starým „lišákům východní fronty“.

„Teď ne, soustřeď se na svůj úkol. Ale později si spolu promluvíme.“

„Vždycky si rád pokecám se starším kamarádem,“ prohlásil Thielle nenuceně, jako by spolu seděli někde u čaje. Erich se zamračil. Na rozdíl od jiných velitelů, povýšených z řad mužstva, se nikdy nepokoušel tvářit, že se s dosaženou hodností vlastně už narodil, držel se však jedné z nejrozumnějších zásad, které udělaly wehrmacht wehrmachtem: „Služba je služba, a družba je družba.“ Nebylo radno na tuto poučku zapomínat – kdykoli by chtěl svým příliš unaveným mužům v něčem ulevit, vždycky se to nakonec mohlo obrátit proti nim.

Jestliže by jim po dlouhém a namáhavém pochodu povolil odpočívat dřív, než si vyhrabali nejnutenější okopy a rozmístili kulomety, mohl by se vsadit, že na ně v několika příštích minutách zaútočí Rusové a četa bude mít těžké a úplně zbytečné ztráty. Pokud by přistihl spící stráž a nechal provinění projít bez trestu, příště by našli hlídky s podříznutými hrdly. Kdyby dovolil, aby si v parnu odložili přilby, mohl by vzít jed na to, že si někde v skrytu ležící ruský odstřelovač právě naposledy otírá zaměřovací puškohled a v příštím okamžiku třeskne smrtící výstřel.

Přílišná sebedůvěra byla nebezpečná, nejlepším důkazem byl ctižádostivý svobodník Gielle, k němuž na noční hlídce při kyjevském obklíčení připochovala skoro rota vzdávajících se Rusů. V naději na vyznamenání a slávu, které ho jistě čekají, nevyhlásil poplach, chystal se celou jednotku zajmout sám. Bohužel se ukázalo, že jde jen o léčku, jež měla Ivanům usnadnit

přiblížení k německé linii. Jakmile byli na dosah, zahájili Rusové palbu, jejíž obětí se stalo půl čtyry; i Erich tehdy utřil dvě lehčí a jedno těžší zranění.

Naštěstí! pokýval hlavou, když si na to vzpomněl. Nebýt zraněné nohy, nikdy by nepoznal rehabilitační sestru Ursulu, krásnou, o osm let starší ženu, s níž se o osmnáct měsíců později oženil a teď spolu čekali první dítě. Snad jen to jediné bylo v jeho životě opravdové, všechno ostatní připomínalo pouhou hru náhod, improvizací nebo nedorozumění.

Na vojnu nastoupil jako sedmnáctiletý dobrovolník, aby se vyhnul trestu za zcizení majetku Říšské pošty – jen na chvíli si „vypůjčil“ kolo doručovatele telegramů, aby zjistil, jakou rychlostí dokáže jezdit. Povýšení na svobodníka a vyznamenání Železným křížem II. třídy byly odměnou za to, že se ve správné chvíli náhodou nacházel na správném místě: pobil osádku nepojízdného ruského tanku a Němci se tak jeho zásluhou zmocnili prvního T-34, který mohli důkladně prozkoumat. Poddůstojnické prýmký získal jen proto, že u čtyř jednoduše nějaký poddůstojník být *musel* a zkušený děsloužící pronásledovatel nováčků Pfeffer měl tu smůlu, že padl hned v prvních dnech tažení.

Na válečnou maturitu se sice připravoval zodpovědně a všechny požadované vědomosti do sebe nasoukal, zkoušel ho však někdejší ředitel dívčího gymnázia, který by mu vystavil vysvědčení i v případě, že by nedokázal sečíst dvě dvouciferná čísla. I láska s Ursulou byla do značné míry dílem šťastné náhody – sedmadvacetileté krasavice bývají jen málokdy volné, ale Ursulin první manžel, kapitán wehrmachtu Kurt, padl ve francouzském tažení.

A potom ten málo důstojný válečný sňatek na radnici, při němž jim spíše stranický než státní úředník štěkavě připomínal jejich povinnosti k Vůdci a vlasti! Jestli přežije tuhleto pitomou válku a jestli se vrátí do-

mů, dopřeje Ursule, co jí dluží a po čem jistě touží – opravdovou velkou svatbu v kostele, s družičkami, varhanami a se vším, co k takové paradě patří. Nic mu sice neřekla, ale věděl, že by ji tím potěšil víc než tím nejcennějším dárkem, snad jen kromě toho, že se v pořádku vrátí domů.

Naposledy od ní dostal dopis před týdnem, omlouvala se, že mu možná nějakou dobu nenapíše, datum porodu se blížilo a při válečné nouzi měla co dělat, aby pro dítě obstarala výbavičku. Nakonec to s Erichovou matkou vyřešily tak, že na černém trhu nakoupily prostěradla a z těch teď šily košilky a čepečky, hrubší, než bylo obvyklé, a usilovně sháněly jemnou bavlněnou látku na pleny, o niž byla v celé Říši nouze. Podle nařízení Vůdce měla každá rodička dostat určité množství nedostatkové látky na přiděl, jako u všeho ostatního však i tady záleželo na ostrých loktech, na známostech a na štěstí.

Neslušelo se, aby se dobře vychované německé ženy domáhaly nějakých výhod na úkor ostatních, v tomto případě však Erichova matka i žena hodily dobré vychování za hlavu a snažily se využít všech známostí, které měly, aby očekávanému dítěti připravily co nejhladší vstup do života. Více šancí měla v tomto ohledu matka, která pracovala jako vrchní sestra na oddělení popálenin v nemocnici Charité. Sem vozili především letce, sestřelené při obraně nebe nad Berlínem, a letci měli v Říši privilegované postavení. Nejenže byli povyšováni a vyznamenáváni mnohem častěji než příslušníci jiných zbraní, říšský maršál Göring jim dokázal obstarat také zvláštní přiděly a na základnách měli vlastní obchody s jinde nevídaným zbožím. Vždyť k čemu by jinak bylo dobýt skoro celou zhýčkanou a dekadentní západní Evropu, kdyby si ti, kteří se o vítězství nejvíc zasloužili, nemohli dopřát kvalitní oblečení, zařízení bytů, nejlepší jídlo a pití, jaké podmaněný kontinent nabízel?